

Predmet C-678/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

14. studenoga 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel Iași (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

10. listopada 2023.

Žalitelj i tužitelj u prvostupanjskom postupku:

JU

Druga stranka u žalbenom postupku i tuženik:

Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie Iași

Predmet glavnog postupka

Žalba protiv presude Tribunalula Iași (Viši sud u Iașiju, Rumunjska) kojom je odbijena tužba kojom je žalitelj JU zahtijevao da se drugoj stranci u žalbenom postupku, Spitalulu Clinicul de Pneumoftiziologia Iași, naloži da njegovo radno mjesto od 2007. klasificira u odgovarajuću kategoriju „točno određenih uvjeta rada” i plati razliku doprinosa za socijalno osiguranje.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

U skladu s člankom 267. UFEU-a traži se tumačenje članka 9. i članka 11. stavka 6. Direktive 89/391 u vezi s člankom 31. stavkom 1. i člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Prethodna pitanja

1. Protive li se članku 9. i članku 11. stavku 6. Direktive Vijeća 89/391 o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu

obvezujući nacionalni propis i praksa na temelju kojih radnici nemaju pravo izravne žalbe tijelu vlasti odgovornom za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu ako smatraju da su mjere koje je poduzeo poslodavac i sredstva kojima se koristio neprimjereni za osiguranje sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu te ne mogu pokrenuti postupak pred sudom ako smatraju da poslodavci nisu ispunili svoje obveze koje se odnose na klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada ni za razdoblje već obavljenog rada ni za buduće razdoblje radnog odnosa?

2. Ima li članak 11. stavak 6. Direktive 89/391 vertikalni izravni učinak te proizlazi li iz njega, u vezi s člankom 31. stavkom 1. i odredbama članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, pravo radnika na sudsku zaštitu u slučaju da zakonski odgovorne osobe ne ispune obveze utvrđene propisima?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu; članak 9. stavci 1. i 2. te članak 11. stavak 6.;

Povelja Europske unije o temeljnim pravima; članak 31. stavak 1. i članak 47.

Navedene nacionalne odredbe

Nacionalnim propisom u području mirovina koji je bio na snazi do 1. travnja 2001., Legeom nr. 27/1966 (Zakon br. 27/1966), uređene su tri kategorije radnih mjesta: radna mjesta koja se klasificiraju kao radna mjesta [na kojima su radnici izloženi] uobičajenim uvjetima rada, radna mjesta koja se klasificiraju u II. skupinu poslova i radna mjesta koja se klasificiraju u I. skupinu poslova. Nakon tog datuma prethodne kategorije zamijenjene su Zakonom br. 19/2000 drugim, novim kategorijama, odnosno radnim mjestima koja se klasificiraju kao radna mjesta [na kojima su radnici izloženi] uobičajenim uvjetima rada, radnim mjestima koja se klasificiraju kao radna mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada i radnim mjestima koja se klasificiraju kao radna mjesta [na kojima su radnici izloženi] posebnim uvjetima rada. Ta klasifikacija zadržana je u Legei nr. 226/2006 (Zakon br. 226/2006) o klasifikaciji radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] posebnim uvjetima rada.

U skladu s propisima u predmetnom području, klasifikacijom radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim ili posebnim uvjetima rada dotičnim osobama dodjeljuju se određene financijske koristi, odnosno povećanje bodova za potrebe mirovinskog osiguranja za 25 % ili 50 % za razdoblja u kojima su radili u tim uvjetima. Osim toga, zaposlenici koji su u posebnim uvjetima rada navršili doprinosno razdoblje od najmanje 25 godina imaju pravo na starosnu mirovinu 15 godina ranije u odnosu na standardnu dob za odlazak u mirovinu predviđenu mirovinskim propisima.

Kriteriji i pravila za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada prvotno su utvrđeni Hotărâreom Guvernului nr. 261/2001 (Odluka Vlade br. 261/2001). U skladu s člankom 2. te odluke kriteriji za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada u biti se odnose na postojanje štetnih fizičkih čimbenika ili faktora (buka, vibracije, elektromagnetski valovi, tlak, ionizirajuće zračenje, toplinsko zračenje, visoko neoklopljeno lasersko zračenje) te štetnih kemijskih ili bioloških čimbenika ili faktora u radnom okruženju, koji se predviđaju općim pravilima zaštite na radu i koji prelaze granice dopuštene tim pravilima; postojanje posebne reakcije organizma na učinke štetnih čimbenika ili faktora koju potvrđuju pokazatelji izloženosti i/ili biološkog učinka te postojanje profesionalnih bolesti zabilježenih na radnom mjestu u posljednjih 15 godina.

Kad je riječ o pravilima za klasifikaciju, postupak klasifikacije započinje na način da poslodavac zajedno sa sindikatima ili predstavnicima radnika utvrdi radna mjesta o kojima je riječ, nakon čega teritorijalna tijela nadležna u području rada provode kontrolu na temelju tehničkih i medicinskih vještačenja.

Člankom 4. te odluke Vlade utvrđuju se dokumenti potrebni za dobivanje odobrenja teritorijalnog inspektorata rada za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada te se predviđa da to odobrenje vrijedi najdulje tri godine i da se može produljiti.

Nakon toga se Hotărâreom Guvernului nr. 246/2007 (Odluka Vlade br. 246/2007) predviđjela mogućnost obnove odobrenja za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada koja su dodijeljena u skladu s odredbama Odluke Vlade br. 261/2001 te su utvrđena odgovarajuća pravila.

U skladu s člankom 2. stavkom 1. te odluke Vlade obnovu odobrenja za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada izdaje teritorijalni inspektorat rada na zahtjev koji zakonski zastupnik poslodavca ili druga osoba koju je ovlastio poslodavac potpisuje zajedno s predstavnicima reprezentativnog sindikata ili, ovisno o slučaju, s predstavnicima radnika, a koji se podnosi najkasnije 30 dana od dana stupanja na snagu Odluke. Zahtjevu treba priložiti izvješća o postojanju štetnih čimbenika ili faktora na radnim mjestima koja su sastavili ovlaštene laboratoriji i kojima se potvrđuje da su premašene granične vrijednosti profesionalne izloženosti na radnim mjestima koja se klasificiraju kao radna mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada te plan prevencije i zaštite kojim se osigurava povećanje razine sigurnosti i zaštite zdravlja radnika.

Člankom 4. navedene odluke za poslodavce se predviđa mogućnost podnošenja pravnog lijeka: „Poslodavci koji nisu ishodili obnovu odobrenja za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada mogu u roku od 15 dana od dana dostave obavijesti o odbijanju

zahtjeva podnijeti prigovor inspektoratu rada koji odlučuje u roku od 30 dana ili mogu u skladu sa zakonom izravno pokrenuti postupak pred nadležnim sudom”.

Mogućnost obnove odobrenja uređena je naknadnim odlukama Vlade br. 1622/2008 i 1014/2015.

Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 (Zakon o sigurnosti i zdravlju na radu br. 319/2006), članci 12. i 18. kojima se prenose članci 9. i 11. Direktive 89/391

Članak 12.: „1. Poslodavac ima sljedeće obveze:

- (a) izraditi i održavati procjenu rizika za sigurnost i zdravlje na radu, također za skupine koje su osjetljive na posebne rizike;
- (b) odlučiti o zaštitnim mjerama koje treba poduzeti te, ako je potrebno, o zaštitnoj opremi koja će se koristiti;

[...]

2. Uredbom ministra rada, društvene solidarnosti i obitelji, s obzirom na prirodu aktivnosti i veličinu poduzeća, utvrdit će se obveze koje imaju različite kategorije poduzeća u pogledu sastavljanja dokumenata iz stavka 1.”.

Članak 18. stavak 7.: „Predstavnici radnika koji imaju posebne odgovornosti u području sigurnosti i zdravlja radnika i/ili radnici imaju pravo obratiti se nadležnim tijelima ako smatraju da su mjere koje je poduzeo poslodavac i sredstva koja je koristio neprimjereni za osiguranje sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu”.

Odlukom br. 12 *Înalta Curtea de Casație și Justiție* (Vrhovni kasacijski sud, Rumunjska) od 23. svibnja 2016., koja je donesena prilikom odlučivanja o žalbi u kasacijskom postupku podnesenoj radi ujednačavanja sudske prakse [takozvana „žalba za zaštitu zakonitosti”] i koja je obvezujuća, utvrđeno je da „prilikom tumačenja i primjene odredbi članka 19. Zakona br. 19/2000 [...], članka 29. stavka 1. Zakona br. 263/2010 [...] u vezi s [...] Odlukom Vlade br. 261/2001 [...] i [...] Odlukom Vlade br. 246/2007 o pravilima za obnovu odobrenja za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada, kako je naknadno izmijenjena i dopunjena, nije moguće pokrenuti postupak općeg prava za utvrđenje točno određenih uvjeta rada u kojima su radnici radili nakon 1. travnja 2001. ni bilo koji drugi postupak kako bi se poslodavce obvezalo na to da radna mjesta klasificiraju kao radna mjesta u tim uvjetima rada ako poslodavci nisu ishodili ili, ovisno o slučaju, nisu obnovili odobrenja za klasifikaciju radnih mjesta u tim uvjetima rada”.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Žalitelj je liječnik opće prakse sa specijalizacijom iz pulmologije koji je više od 30 godina zaposlen u Spitaluluiu Clinic de Pneumoftiziologie Iași (Klinička bolnica za pulmologiju i respiratornu patofiziologiju u Iașiju, Rumunjska, u daljnjem tekstu: bolnica), odnosno kod druge stranke u ovom žalbenom postupku, koja je zdravstvena ustanova u kojoj su bolnički ležajevi dostupni u okviru javne zdravstvene usluge, koja ima pravnu osobnost i nalazi se pod nadzorom lokalnog upravnog tijela. Od 1. srpnja 1989. do 31. ožujka 2001. žalitelj je klasificiran u II. skupinu poslova, a od 1. travnja 2001. do 31. prosinca 2006. njegove su aktivnosti klasificirane u kategoriju „točno određenih uvjeta rada”.
- 2 Žalitelj tvrdi da je slučajno saznao da mu od 2007. nisu plaćeni doprinosi za socijalno osiguranje za aktivnost obavljen u točno određenim uvjetima rada. Navodi da do danas nije došlo do promjena ni u pogledu njegova radnog mjesta, uvjeta rada i rizika, kao ni u pogledu profesionalne odgovornosti.
- 3 Žalitelj je u tim okolnostima podnio tužbu Tribunalulu Iași (Viši sud u Iașiju) kojom je od svojeg poslodavca, odnosno bolnice, zahtijevao da se njegova aktivnost od 2007. klasificira [u kategoriju aktivnosti] u točno određenim uvjetima rada i da poslodavac plati razliku doprinosa za socijalno osiguranje.
- 4 Žalitelj se pozvao na nepažnju ili zlu vjeru poslodavca koji nije pokrenuo postupak obnove odobrenja kako bi se od 2007. njegova aktivnost klasificirala [u kategoriju aktivnosti] u točno određenim uvjetima rada.
- 5 Tribunalul Iași (Viši sud u Iașiju) odbio je tužbu te je smatrao da se drugu stranku u žalbenom postupku ne može obvezati na to da žalitelj rad klasificira [u kategoriju rada] u točno određenim uvjetima rada zato što nije provela postupak koji se zakonom predviđa za obnovu potrebnog odobrenja. Kako bi odbio argumente druge stranke u žalbenom postupku koji se odnose na potrebne aktivnosti koje je poduzela pred tijelima javnog zdravstva i inspektoratom rada, prvostupanjski sud ističe da je druga stranka u žalbenom postupku, u slučaju da nije dobila nikakav odgovor od nadležnih tijela, mogla pokrenuti sudski postupak protiv tih tijela kako bi im se naložilo da ispune svoju obvezu izdavanja odobrenja.
- 6 Žalitelj je pobijao tu presudu Tribunalula Iași (Viši sud u Iașiju) pred sudom koji je uputio zahtjev, Curteom de Apel Iași (Žalbeni sud u Iașiju, Rumunjska).
- 7 Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași (Teritorijalni inspektorat rada u Iașiju, Rumunjska) naveo je na zahtjev suda koji je uputio zahtjev da poslodavac, odnosno bolnica, nije dostavio potrebne dokumente u roku od 90 dana te da, slijedom toga, Teritorijalni inspektorat rada u Iașiju nije izdao novo odobrenje za klasifikaciju radnih mjesta koja je navela druga stranka u žalbenom postupku [u kategoriju radnih mjesta] u točno određenim uvjetima rada. Osim toga, navedeni inspektorat podsjeća na to da je na temelju Odluke Vlade br. 246/2007 moguće

ishoditi samo produljenje odobrenja izdanih prije datuma donošenja zakonodavnog akta, a ne izdavanje novih odobrenja.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 8 Sud koji je uputio zahtjev smatra da odluka o žalbi podnesenoj protiv presude kojom je odbijena tužba isključivo ovisi o utvrđivanju smisla i dosega diskrecijske ovlasti koju država ima prilikom prenošenja odredbi članka 11. stavka 6. u vezi s člankom 9. Direktive 89/391.
- 9 Klasifikacija aktivnosti [u kategoriju aktivnosti] u točno određenim uvjetima rada provodi se s obzirom na faktore rizika od profesionalne bolesti i pretpostavlja postojanje štetnih čimbenika ili faktora koji izravno, srednjoročno ili dugoročno, utječu na organizam radnika.
- 10 Kako bi se suzbili ti učinci, zaposlenicima koji rade u takvim uvjetima priznaje se pravo na dodatan dopust za oporavak i imaju pravo na kraće doprinosno razdoblje za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Nasuprot tomu, klasifikacija aktivnosti [u kategoriju aktivnosti] u točno određenim uvjetima rada za poslodavca dovodi do dodatnog poreznog opterećenja, odnosno do viših stopa doprinosa za socijalno osiguranje za radnike koji rade u točno određenim uvjetima rada.
- 11 Poslodavac je odgovoran za klasifikaciju uvjeta rada te odlučuje zajedno s reprezentativnim sindikatima ili, ovisno o slučaju, s predstavnicima radnika u okviru upravnog postupka tehničke ocjene rizika za zdravlje i sigurnost na temelju odobrenja koje izdaje inspektorat rada. Poslodavci koji nisu ishodili odobrenje za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada mogli su u roku od 15 dana od dana dostave obavijesti podnijeti prigovor inspektoratu rada, koji je trebao odlučiti u roku od 30 dana.
- 12 Osim toga, Odlukom Vlade br. 246/2007 samo je utvrđena mogućnost obnove odobrenja za klasifikaciju koja se priznaje isključivo poslodavcima koji su raspolagali valjanim odobrenjima za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada te koji nisu uskladili uvjete rada na temelju mjera poduzetih do tog datuma. Nakon 9. ožujka 2007., kada je na snagu stupila Odluka Vlade br. 246/2007, više nije moguće izdavanje odobrenja za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada, nego samo postupno obnavljanje već izdanih odobrenja.
- 13 Sud koji je uputio zahtjev ističe da iako se nacionalnim pravnom pravilom kojim se prenosi članak 11. stavak 6. Direktive 89/391, odnosno člankom 18. stavkom 7. Zakona br. 319/2006, izričito predviđa pravo radnika da se obrati bilo kojem nadležnom tijelu kako bi se provjerilo jesu li mjere koje je poduzeo poslodavac i sredstva koja je koristio neprimjereni za osiguranje sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu, navedeno pravno pravilo nije preuzeto u sekundarno zakonodavstvo koje se odnosi na ocjenu srednjoročnih ili dugoročnih

profesionalnih rizika za radnike. Stoga u nacionalnom pravu ni radnici ni predstavnici sindikata ne raspolažu nijednim postupovnim sredstvom kako bi zatražili provjeru ili ispitivanje radnog mjesta u pogledu postojanja i intenziteta štetnih čimbenika ili faktora niti kako bi zatražili dodatnu pravnu zaštitu u pogledu klasifikacije radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada. Odredbama propisa samo se poslodavcu koji nije ishodio obnovu odobrenja za klasifikaciju radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] točno određenim uvjetima rada omogućuje da pred inspektoratom rada ili izravno pred nadležnim sudom pobija odluku o odbijanju koju je donijelo javno tijelo.

- 14 Takvo tumačenje nacionalnog propisa obvezujuće je na temelju odluke br. 12/2016 koju je Înalta Curte de Casație și Justiție (Vrhovni kasacijski sud) donio povodom žalbe u kasacijskom postupku podnesene radi ujednačavanja sudske prakse i koji je presudio da: „Ako faza izdavanja odobrenja nije okončana izdavanjem odobrenja koje se može obnoviti, nisu ispunjeni ni uvjeti predviđeni Odlukom Vlade br. 246/2007 [...] i Odlukom Vlade br. 1014/2015 za pokretanje postupka ponovne ocjene radnog mjesta, uzimajući u obzir izričit navod u skladu s kojim se postupak ponovne ocjene primjenjuje samo na subjekte koji imaju odobrenje za klasifikaciju. Slijedom toga, redovni sudovi nemaju ovlast za odlučivanje o klasifikaciji ili ponovnoj ocjeni radnog mjesta jer zakonodavac u toj situaciji nije predvidio instrument općeg prava kojim bi ovlastio sud da preuzme ovlasti upravnog tijela u odgovarajućem postupku (kad je riječ o tehničko-znanstvenom i medicinskom utvrđenju i odobrenju radnog mjesta kao radnog mjesta koje se može klasificirati [u kategoriju radnog mjesta] u točno određenim ili posebnim uvjetima rada)“.
- 15 Curtea Constituțională (Ustavni sud, Rumunjska) potvrdila je to tumačenje kada je utvrdila da su ustavne odredbe članka 20. stavaka 2. i 3. Legee nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale (Zakon br. 19/2000 o javnom mirovinskom sustavu i drugim pravima u području socijalne sigurnosti), članka 1. stavaka 1. i 2. te članka 2. stavka 2. Legee nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții speciale (Zakon br. 226/2006 o klasifikaciji radnih mjesta kao radnih mjesta [na kojima su radnici izloženi] posebnim uvjetima rada) i članka 30. stavka 1. točke (e) Legee nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (Zakon br. 263/2010 o jedinstvenom javnom mirovinskom sustavu) na način na koji ih u odluci br. 12 od 23. svibnja 2016. tumači Înalta Curte de Casație și Justiție (Vrhovni kasacijski sud) – Vijeće nadležno za odlučivanje o žalbi u kasacijskom postupku podnesenoj radi ujednačavanja sudske prakse.
- 16 Međutim, iako primjena nacionalnog propisa na način kako ga obvezujuće tumači Înalta Curte de Casație și Justiție (Vrhovni kasacijski sud) nije predmet nikakve rasprave u nacionalnoj sudskoj praksi, sud koji je uputio zahtjev kao sud koji u ovom postupku odlučuje u posljednjem stupnju dvoji u pogledu usklađenosti nacionalne prakse s nadređenim odredbama primjenjivima na razini Europske unije. Kratki rokovi za početnu ocjenu radnih mjesta za potrebe klasifikacije [u

kategorije] uvjeta rada, zajedno s isključivim uspostavljanjem postupka za obnovu odobrenja i uskim tumačenjem koje je pružio Înalta Curte de Casație și Justiție (Vrhovni kasacijski sud) i potvrdila presuda Curtee Constituțională (Ustavni sud), u tom su pogledu u praksi doveli do toga da radnici nemaju nikakvu mogućnost podnošenja pravnog sredstva u pogledu ostvarivanja pravnih pogodnosti koje proizlaze iz priznavanja točno određenih uvjeta rada.

- 17 Kad je riječ o članku 12. Zakona br. 319/2006, kojim se prenose odredbe članka 9. Direktive 89/391, sud koji je uputio zahtjev napominje da obveze poslodavaca u pogledu rizika za sigurnost i zdravlje na radu nisu povezane s obvezom vjerne i točne klasifikacije uvjeta rada na razini poduzeća te da nijednim naknadnim sekundarnim zakonodavnim aktom nisu definirani učinci povrede obveza ocjene i nadziranja profesionalnih rizika koje imaju poduzeća u kojima postoje ozbiljni rizici za zdravlje radnika.
- 18 U presudi donesenoj u predmetu Podilă i dr. (C-133/17 i C-134/17), koji se odnosi na dva spora o klasifikaciji radnih mjesta za potrebe utvrđivanja starosne mirovine, Sud Europske unije utvrdio je da članak 114. stavak 3. Ugovora o EZ-u te članke 151. i 153. UFEU-a, kao i odredbe Direktive 89/391, treba tumačiti na način da se ne primjenjuju na nacionalni propis, poput onog u glavnom postupku, koji određuje stroge rokove i postupke koji nacionalnim sudovima ne dopuštaju reviziju ili utvrđenje klasifikacije aktivnosti radnika u različite skupine rizičnosti, na temelju koje se računaju starosne mirovine tih radnika. Međutim, ovaj predmet ne odnosi se na utvrđivanje mirovinskih prava, nego na priznavanje posebnih profesionalnih rizika u slučaju točno određenih uvjeta rada u okviru aktivnosti koju je obavljao žalitelj te se čini da žalitelj u skladu s nacionalnim propisima i praksom nije imao mogućnost pristupa sudu ni u prošlosti, a neće ga imati ni u budućnosti.
- 19 Kad je riječ o drugom pitanju, sud koji je uputio zahtjev traži da se pojasni ima li članak 11. stavak 6. Direktive 89/391 vertikalni učinak, odnosno je li to pravno pravilo bezuvjetno, potpuno i precizno te je li takve prirode da ga se može izravno primijeniti na sporan pravni odnos. Načelo usklađenog tumačenja onemogućuje primjenu propisa o klasifikaciji [u kategorije] uvjeta rada na način na koji to zahtijeva žalitelj, s obzirom na to da je taj propis iznimno restriktivan. Istodobno nije utvrđeno postojanje nijednog nacionalnog izvora prava koji bi omogućio da se postigne učinak koji se zahtijeva tekstem Direktive.
- 20 Čini se da to nije dovoljno za priznavanje djelotvornog pravnog lijeka pred sudom ni u slučaju u kojem pravno pravilo iz članka 11. stavka 6. Direktive 89/391 ispunjava kriterije utvrđene sudskom praksom za kvalifikaciju vertikalnog izravnog učinka ako se ne utvrdi primjenjivost odredbi članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, u vezi s člankom 31. stavkom 1. Povelje, kojim se utvrđuje pravo radnika na radne uvjete kojima se čuvaju njegovo zdravlje, sigurnost i dostojanstvo. Prema sudskoj praksi Suda, pravo na djelotvoran pravni lijek pred nepristranim sudom stoga pretpostavlja, kao što to

proizlazi iz članka 47. prvog stavka Povelje, da osoba koja se poziva na to pravo ostvaruje prava ili slobode zajamčene pravom Unije.

RADNI DOKUMENT